

● PRIPRAVE NA VOLILNO PROGRAMSKE SEJE KRAJEVNIH IN OBČINSKE ORGANIZACIJE SZDL SE BLIŽAJO H KONCU

Kritična presoja — porok napredka

● Glavna ulica v Bileci poimenovana po Titu

Ob 39-letnici osvoboditve Bilece je bilo v tem našem pobratenem mestu več prireditev. Na predvečer je bila odprta razstava umetniških fotografij članov fotosekcije KUD Vide Pregarc z naslovom Moje Moste, v vaseh Kuti in Prisoje — KS Divin — pa so vaščani dobili električni tok.

Na praznični dan — 2. oktobra — so se zbrali delegati občinske skupščine in izvršni organi družbenopolitičnih organizacij na svečani seji. Po polaganju venca pred spomenikom padlim borcem pa je bila glavna mestna ulica poimenovana za Ulico Josipa Broza Tita. Prav na njej so namreč Bilečani po osvoboditvi desetkrat pozdravljali v svoji sredi predsednika Tita, ki je 1. 1962 postal tudi častni njihov občan. Po športnem programu se je razvil tovariški srečanje. Na sliki: Simbolično je prerezal trak in odprl Titovo ulico v Bileci domačin narodni heroj Vlado Segrt. Slikal Tihomir Pinter

Široka družbenopolitična aktivnost ob koncu štiriletnega mandatnega obdobja socialistične zveze se preveša v zaključno fazo. Organizacije in organi ter vsi frontni deli te naše najmnogičnejše družbenopolitične organizacije naše občine pripravljajo oceno dela SZDL v obdobju 1979—83 ter vloženi naporov, ki so prispevali h kakovosti opravljenega dela. Letna poročila jim služijo za osvežitev spomina na uresničene aktivnosti in treba je reči, da ob pregledu od časa že malo orumenelih papirjev kaj kmalu lahko ugotovimo, da je bilo v tem obdobju opravljeno veliko dela, da je to delo opravilo mnogo aktivistov SZDL.

Vse to pa tudi potrjuje, da je frontna organizacija resnično postala najširša družbenopolitična osnova samoupravnega povezovanja in političnega delovanja ter vključevanja delovnih ljudi in občanov pri reševanju ter uresničevanju njihovih interesov. Bili bi sicer neobjektivni in nesamokritični, če bi trdili, da je SZDL dobro delovala v vseh okoljih, da ni bilo foramskega dela in da so bile opravljene prav vse naloge. Pa vendar: ob ugotovitvi, da je bilo v tem štiriletnem obdobju v organih in delovnih telesih občinske konference v glavnem aktivno vključenih preko tisoč aktivistov; in če tem prilejemo še aktiviste krajevnih konferenc SZDL, družbenopolitičnih organizacij, družbenih organizacij in društev, lahko zatrdimo, da je bilo to obdobje velikega razmaha te najmnogičnejše organizacije, te naše naslednice Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Ugotovitev o množičnosti pa se mora potrditi tudi v kvaliteti. Zato je pomembno, da za naslednje štiriletno obdobje pripravimo življenjske delovne programe, ki jih bo moč uresničiti. Zanje pa potrebujemo kvalitete in sposobne kadre. Postopki evidentiranja za krajevne in občinske organizacije so v končni fazi. Zato je pomembno, da le-te z vso odgovornostjo izpeljemo do konca. Tega se v vseh okoljih ne zavedajo dovolj in zato bo potrebno še trdnije poprijeti za delo.

Tako bo dana možnost za sklic volilno programskih sej krajevnih in občinskih konferenc SZDL, kjer bomo ocenili prehojeno pot, pripravili programe za naslednje obdobje, izvolili nova vodstva, za opravljeno delo pa se s stiskom rok in tople besede zahvalili tovarišem, ki so štiri leta odgovorno opravljali svoje družbenopolitično delo.

JOŽE PETEK

V vrtcih varčevanje ni nekaj novega

Pravzaprav smo hoteli pisati o »stabilizacijskem« obnašanju vrtcev, k čemur so nas navedli najnovejši ukrepi v družbenih dejavnostih. Ti naj bi omogočili zaposlenim v zdravstvu, otroškem varstvu, kulturi, telesni kulturi, izobraževanju in socialnem skrbstvu dvig osebnih dohodkov za nekaj več kot 19 odstotkov in porast materialnih stroškov za 30 odstotkov. Vendar se je izkazalo, da so pripravljenci tega gradiva stabilizacijsko obnašanje ali preprosteje rečeno varčevanje hoteli doseči le z zvišanjem cen, ukinitvijo nekaterih dejavnosti, povečanjem normativov in tako na najlažji način priti do zaželenih učinkov. Bolj malo ali skoraj nič pa so se ti ukrepi dotaknili same organiziranosti, denimo v zdravstvu, šolstvu in drugje.

Treba je torej varčevati! Toda ali je to res še mogoče prav povsod?

Vzgojno-varstvena organizacija Zajčja dobrava, ki ima tri enote (Novo Polje, Zajčja dobrava in Semberje, poleg tega pa še dve družini za družinsko varstvo), obiskuje pa jo 256 otrok, je ena izmed šestih tovrstnih organizacij v naši občini. Ravnateljica tega vrtca Metka Živic takole meni o varčevanju pri njih:

»V vrtcih se že vseskozi obnašamo stabilizacijsko. Naš hišnik uredi in popravi vse sam. Že vsa leta imamo zaposlenega le pol računovodje. Pri našem delu uporabljamo tudi tisto, kar drugi zavržejo, to je krpiče, papirčke. Igrače si delamo sami. Tri naše varuhinje so šivilje in zašijejo ter pokrpajo prevleke na ležalnikih in podobno kar same. Na ta način prihranimo ogromno denarja.«

Da naj bi denar prihranili na račun zaposlenih v vrtcih, je razvidno tudi iz pobude za spremembo zakonskih predpisov. Po tem predlogu naj bi se vzgojiteljicam obveznost neposrednega dela z otroki povečala s 30 ur na 35, kar pomeni, da bi za pripravo vzgojnega programa, dela s starši, imele na voljo le 7 ur in ne 12 kot doslej. Te pobude v našem občinskem sisu otroškega varstva niso sprejeli, saj — kot pravi naša sogovornica Metka Živic — vzgojiteljice teh 12 ur res temeljito izkoristijo.

O tem, kako bodo sprejete ukrepe izvajali v vrtcu Zajčja dobrava in morda res še privarčevali kak dinar, je ravnateljica Metka Živic dejala: »Glede na kadrovske normative imamo 0,9 varuhinje preveč, vendar je zaradi majhnih enot to nemogoče urediti drugače. Hrano imamo tako, kot jo določajo fiziološki normativi za prehrano predšolskih otrok. Otroci jejo zelo veliko sadja. Naš problem pa je kuhinja, ki ima prevelike zmogljivosti. Kuhamo za osnovno šolo in Železniško gradbeno

podjetje, a pripravili bi lahko še več obrokov.

Rečeno nam je bilo tudi, da bomo morali sprejeti ukrepe proti tistim, ki ne plačujejo redno stroškov za svoje otroke. Kar 25 odstotkov staršev je res površnih pri plačevanju.

Nadaljevanje na 3. strani

● OB TEDNU OTROKA

Otrok — temelj našega napredka

Sodelovati pri oblikovanju otrokove osebnosti, iz dneva v dan skrbeti za slehernega malčka, cicibana, pionirja, mladince — vse to so izredno odgovorne naloge staršev, vrtcev, šol, političnih skupnosti — vse družbe. Vse to pa bogati tudi našo družbo s posameznikom, ki bo — »oborožen« ne le z znanjem, ampak tudi s čustvi — premagoval odtujenost med ljudmi in pomagal oblikovati jutrišnji svet delovnih, humanih osebnosti.

Žal je danes v svetu, polnem nasilja, še veliko otrok, ki so izpostavljeni grobemu nasilju, revščini, lakoti in uničenju. Ker dobiva ta sramota človeštva čedalje širše razsežnosti, je Unicef sklenil ob letošnjem mednarodnem dnevu otroka pozvati vso svetovno javnost in njene napredne sile k odločni aktivnosti pod naslovom Lačen otrok izživa svetovno vest.

Tudi mi smo del svetovne javnosti, ki se v to vsakoletno manifestacijo in dejavnost Unicefa vključuje s konkretnimi aktivnostmi doma in v mednarodnih odnosih. Doma se še posebej trudimo reševati gospodarske težave, a to ne sme ovirati odpravljanja problemov, ki zavirajo celovit razvoj naših otrok. Zato posvečamo ob letošnjem tednu otroka posebno pozornost razvojnim potrebam otrok, temeljev našega napredka.

Vzgoja, varstvo in izobraževanje imajo izjemno mesto, saj gre za dolgoročno naložbo v ljudi, gre za ustvarjanje možnosti pri oblikovanju ustvarjalnih osebnosti samoupravljalcev. Zato moramo to dejavnost še bolj krepiti; jo podpirati in širiti na fronto vseh, ki lahko pripomorejo, da bomo v vzgojno-izobraževalnem procesu premagovali tudi razlike pri vzgoji otrok, nastajajoče zaradi različnega socialnega položaja in kulturnega okolja, ter jim tako omogočili napredovanje v skladu z njihovimi sposobnostmi in nagnjenji.

Le redke naše KS postajajo mesto, kjer se življenjsko povezujejo interesi in aktivnosti OZD, VVO, šol, društev, vseh krajanov. V teh okoljih se je že veliko, a še premalo naredilo glede urejanja igrišč, organiziranja in iskanja možnosti za letovanja in zimovanja naših otrok, organiziranja prostičasnih dejavnosti otrok. Prek DPM bi lahko organizirali medsebojne izmenjave rabljenih otroških oblačil, športne opreme, igrač in drugih potrebščin in tako razvijali solidarnost in sožitje med krajinami.

Tudi pri družbeni prehrani otrok bi se dalo še kaj storiti. Problem postajajo namreč podražitve, ki lahko marsikateri družini narekujejo prehod obrokev kot širjenje. Nujno velja poiskati najracionalnejše možnosti za ustrezno in cenejšo prehrano otrok in mladine.

Ljubljanske občine razpolagajo ob morju z več domovi za letovanje otrok. Tudi naša občina ima otroški počitniški dom v Zambratiji, ki pa je za številne otroke že premajhne, za vzgojno-rekreacijske potrebe otrok pa premalo opremljen in vzdrževan. Nujno se moramo tudi na tem izredno pomembnem področju zavedati, kaj pomenijo dobro organizirane počitnice za zdrav razvoj otrok. Najbolj poklicana samoupravna interesna skupnost za vzgojo in izobraževanje pa doslej ni imela dovolj posluha niti sredstev za organiziranje letovanj ter zimovanj med počitnicami in ob pouka prostih dnevih.

Uveljaviti moramo pravično in učinkovito razporejanje denarne, zlasti pa funkcionalne pomoči socialno ogroženim otrokom (pokrivanje cene bivanja v VVO, družbene prehrane otrok, letovanja, zadovoljevanja kulturnih dobrin in ne nazadnje nabava šolskih potrebščin).

Premalo občanov — strokovnjakov dela prostovoljno z otroki in za otroke. Tu je še neštevno rezerv, ki bi pomenile dragocen prispevek k zdravemu odraščanju otrok.

Pri ustvarjanju programov ob tednu otroka pozivamo vse starše, vzgojitelje, delovne ljudi, družbenopolitične skupnosti, organizacije in društva, da premislijo, kaj so naredili za dobro otrok, da organizirajo nove akcije zanje, da so z otroki bolj prijazni, da jim pomagajo, da se borijo in na vseh ravneh glasujejo za boljše življenjske in delovne razmere otrok, da v svojih delovnih programih za leto 1984 ne pozabijo na otroke.

Če bomo pomagali otrokom, bomo pomagali sebi, domovini in vsemu svetu, kajti bodočnost je v rokah naših otrok. V želodu je hrast — v otroku je človek!

MARIJA BENČINA

● DRUŽBENOPOLITIČNO IZOBRAŽEVANJE IN IZPOPOLNJEVANJE V SINDIKATU

Pestre oblike

Značilnost operativnega programa dela občinskega sveta ZS za ta mesec so raznolike oblike družbenopolitičnega izobraževanja in izpopolnjevanja.

Začela se je občinska sindikalno-politična šola, kjer se bodo slušatelji usposobili za aktivistično delo v sindikatu, pa tudi v samoupravnih organih in drugih oblikah družbenopolitičnega delovanja. Nadaljevali bomo s stalnim izobraževanjem predsednikov IO na posvetih, s seminarji za organizatorje športne rekreacije in za kulturne animatorje. Posebna pozornost pa bo posvečena vzgoji in izobraževanju, kjer bo za odgovorne delavce organiziran 3-dnevni seminar za pripravo razvida del in nalog v tej dejavnosti. Vsakoletne izobraževalne dneve za predsednike in člane izvršnih odborov bomo letos popestrili in vsebinsko obogatili s skupno

obravnavo problematike samoupravnih organov in vpliva sindikata na njihovo uspešnejše delo.

Občinski svet ZS je do sedaj vsako leto uspešno pridobil slušatelje za dve skupini občinske sindikalno-politične šole; le za letošnji pomladanski del šole naši napor niso obrodili sadov — zaradi premajhnega števila slušateljev šole ni bilo. Z nadaljevanjem intenzivne politične akcije se je tokrat začelo izobraževati kar 27 bodočih sindikalnih aktivistov. Pri kadrovanju slušateljev so najpomembnejšo vlogo odigrali izvršni odbori v OO ZS, predvsem v Žitu, Rogu — tozdu Sestava dvokoles in postaji milice Moste. Nadaljevanje na 3. strani

● Vsem delovnim ljudem in občanom, OZD in KS — vsem izvajalcem vaje »Golovec 83«

Vajo »Golovec 83« smo zaključili, preverili svoje znanje, organiziranost, usposobljenost in načrtovane aktivnosti za obvladovanje posledic rušilnega potresa. Pridobili smo nova spoznanja in izkušnje za ravnanja ljudi in vseh samoupravnih nosilcev SLO in družbene samozagrade. Z njimi bomo dopolnili programske zasnove načrtov, pa tudi programe usposabljanja kadrov, delovnih ljudi in občanov, da bi bili v resnični situaciji boljše opremljeni in pripravljeni.

V akcijo so se prizadevno vključile tudi enote JLA, milice, TO in posebne enote civilne zaštite iz različnih krajev Slovenije.

Zahvaljujemo se vsem vam, ki ste v vaji prizadevno sodelovali in ustvarjalno razvijali nova spoznanja, aktivnosti in znanja v vseh okoljih, za preudarno ravnanje in hitro ukrepanje vseh sodelujočih v akciji.

Posebej se zahvaljujemo sredstvom informiranja, še posebej Dnevniku za posebno izdajo, ki so pred in med akcijo izčrpno obveščali javnost o namenu in poteku akcije, opozarjali in seznanjali ljudi z nevarnostmi, ki jih prinaša rušilni potres.

Socialistična zveza delovnega ljudstva
Ljubljane
Vodstvo vaje »Golovec 83«

● PRED 40 LETI V NAŠI OBČINI: BOJI

Na Urhu, pri Teličarju in na Pečarju

Štirideset let je poteklo od 18. septembra 1943, ko je 4. bataljon Cankarjeve brigade — to pot že tretjič — napadel belogardistično postojanko na Urhu. Ta napad je

sodil v sklop operacij slovenske narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov ob kapitulaciji Italije, ki so imele namen razbiti, uničiti ali razgnati in položiti

viti izdajalske enote belogardistične reakcije, enote, ki so se dobro leto dni odkrito z orožjem v rokah bojevale na strani italijanskega okupatorja zoper narodnoosvobodilni boj slovenskega naroda.

Ob kapitulaciji Italije so se pripadniki belogardističnih postojank iz urhovske okolice zbrali in se umaknili najprej na Orle, od tam pa proti Turjaku, kjer se je zbral velik del izdajalske vojske. S Turjaka je posadka z Urha odšla v Zapotok, na Veliki Osolnik, kjer je precejšen njen del padel v roke partizanske vojske, večji del pa se je izvil in vrnil na Urh. Njihov poveljnik je dobil od svojega bataljonskega poveljnika ukaz držati pas ob Bizoviku do Lipoglava, mobilizirati nasprotnike narodnoosvobodilnega boja in »očistiti teren partizanov in terencev«.

Bunker ob urhovski cerkvi

Nadaljevanje na 2. strani